

STRANGER THINGS

SUMNJIČAVI UMOVI

G V E N D A B O N D

Prevela Jelena Stanković

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2021.

Najsrdajnije hvala kreativnom
konsultantu Polu Dihteru

Naziv originala:

Gwenda Bond

STRANGER THINGS: SUSPICIOUS MINDS

Copyright © © 2019 by Netflix CPX, LLC and NETFLIX CPX International, B.V
STRANGER THINGS™ is a trademark or registered trademark of Netflix
CPX, LLC and NETFLIX CPX International, B.V. All Rights Reserved.

This translation published by arrangement with Del Rey, an imprint
of Random House, a division of Penguin Random House LLC

Translation Copyright © 2021 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-03396-0

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Za sve snažne i inspirativne majke, pogotovo moju

Prolog

Jul 1969.

Državna laboratorija Hokins

Hokins, Indijana

Vozio je blistavi crni automobil ravnim putem u Indijani. Usporio je kad je stigao do žičane kapije na kojoj je bio zakačen znak s natpisom OGRANIČEN PRISTUP. Dežurni stražar je bacio samo jedan brz pogled na prozor, proverio oznake na tablicama pa mu mahnuo da prođe.

U laboratoriji su očigledno očekivali njegov dolazak. Možda su već i izvršili sva unapred poslata naređenja i uputstva za pripremu novog eksperimenta. Kad je stigao do naredne portirnice, napola je spustio prozor kako bi jednom vojniku iz obezbeđenja pokazao isprave. Vojnik proverio dozvolu izbegavajući da ga pogleda u oči. Ljudi to često čine.

On je uvek usmeravao svu svoju pažnju na novajlije, barem u početku – procenio bi ih neverovatno brzo i smeštao ih u određeni šablon: pol, visina, težina, nacionalnost, a onda bi pokušao da odredi koliko su inteligentni, a i ono najbitnije, koliki potencijal imaju u sebi. Nakon naknadne procene gotovo svako bi bio manje zanimljiv. Ali nikad se nije predavao. Posmatranje i procena bili su suština i

ključni deo njegovog posla. Većina ljudi nije posedovala nešto što bi ga zainteresovalo, ali oni koji jesu... Bili su razlog za njegov dolazak.

Vojnika je bilo lako oceniti: muškarac, visok oko metar i sedamdeset, osamdeset kilograma, bela rasa, prosečna inteligencija, potencijal... zadovoljan je sedenjem u portirnici i proverom ličnih karata, a i da mu niz bok visi oružje koje verovatno nikada nije upotrebio.

„Dobro došli, gospodine Martine Breneru“, naposletku reče vojnik, škiljeći u čoveka pa u plastičnu karticu.

Interesantno je što su isprave sadržale i neke informacije koje bi Brener želeo da sazna kad bi posmatrao sebe: muškarac, osamdeset i osam kilograma, visok metar i osamdeset pet, bele rase. Ostalo: IQ genija, potencijal... neograničen.

„Očekivali smo vas“, dodade vojnik.

„Doktor Martin Brener“, ispravio ga je, ali ljubazno.

Suženi pogled i dalje nije u potpunosti bio usmeren na Brenera, već je skrenuo prema zadnjem sedištu, gde je petogodišnji subjekat Osmica spavala sklupčana i naslonjena na vrata. Šake je skupila u pesnice ispod male brade. Želeo je lično da se pobrine za njen transport u novu ustanovu.

„Da, doktore Breneru“, reče vojnik. „Ko je devojčica? Vaša ćerka?“

Sumnja je ispunila prostor između njih. Izrazita braon boja Osmičine kože razlikovala se od njegove blede mlečne nijanse, mada je Brener mogao objasniti vojniku da to ništa ne znači. Ali to nije njegov problem, mada nije pogrešio. Brener nije bio ničiji otac. Ali jeste bio očinska figura.

Nije se upuštao u objašnjavanja.

„Siguran sam da me već čekaju unutra.“ Brener ponovo odmeri muškarca, povratnika iz nekog skorog rata, koji su dobili. Za razliku od Vijetnama. Za razliku od tihog rastućeg sukoba sa Sovjetima. Već su vodili rat za budućnost, ali vojnik to nije znao. Brener zadrža ljubazan ton. „Ne bih postavljao pitanja kad dolaze subjekti. Poverljivost.“

Čuvar stegnu vilicu, ali popusti. Pogledom pređe preko širokog višespratnog kompleksa, koji se nadvijao nad njima. „Da, čekaju vas. Parkirajte gde god želite.“

I te reči su bile suviše. Nastavio je da vozi.

Dosadni ogranak federalne birokratije finansirao je gradnju i održavanje ustanove, ali su diskretnije vladine ruke podržale uređenje prema Brenerovim uputstvima i potrebama. Sve je moralo ostati tajna, ovakva istraživanja ipak se nisu mogla javno prikazivati. Agencija je shvatala da se veliki uspjesi ne postižu klasičnim procedurama. Rusi su možda mogli da priznaju postojanje takvih laboratorija na svojoj teritoriji, ali bili su voljni i da utišaju svaki glas koji bi objavio drugačije mišljenje. Neki komunistički naučnici su negde, u istom tom trenutku, vršili istu vrstu eksperimenata za koje su i ovaj petospratni mrki kompleks i njegov podrum bili sagrađeni. Brenerove zaposlene bi podsetili na to kad god bi zaboravili, ili počeli da zapitkuju. Tako je njegov posao uvek bio na vrhu prioriteta.

Osmica je i dalje spavala kad je izašao iz auta i došao do njenih vrata. Polako ih je otvorio i gurnuo je unazad, da se ne bi strovalila na parking. Dao joj je sedativ pred put, bezbednosti radi. Bila je jednostavno previše bitna da bi je prepustio drugima. Sposobnosti drugih subjekata su se do sada pokazale kao... razočaravajuće.

„Osmice.“ Čučnuo je kraj sedišta i blago joj prodrmusao rame.

Devojčica je odmahнула glavom zatvorenih očiju. „Kali“, promrmljala je.

Njeno pravo ime. Insistirala je na tome. Obično joj nije udovoljavao, ali dan je bio poseban.

„Probudi se, Kali“, reče. „Kod kuće si.“

Trepnula je i oči joj zaiskriše. Nije ga dobro razumela.

„U svojoj novoj kući“, dodao je.

Iskri nestade.

„Dopašće ti se ovde.“ Pomogao joj je da se uspravi i privoleo je da krene napred. „Tata sada želi da uđeš kao velika devojčica, a onda možeš da nastaviš da spavaš.“

Naposletku je krenula prema njemu i pružila mu ručicu.

Dok su se približavali vratima, razvukao je usne u najprijatniji osmeh koji je mogao da nabaci. Spremao se za susret s upravnikom, ali je umesto njega zatekao dugi red muškaraca u laboratorijskim mantilima i jednu ženu. Pretpostavio je da je to specijalizovano osoblje njegove jedinice. Nervi su im bili primetno napeti.

Čovek s izbornim licem – preplanulim od prekomernog izlaganja suncu – iskoračio je i pružio ruku. Pogledao je Osmicu pa ponovo doktora Brenera. Naočare s okvirom su mu bile umazane. „Doktore Breneru, ja sam Ričard Moziz, glavni istraživač. Veoma nam je drago što dolazi neko vašeg kalibra... Želimo da odmah upoznate ceo tim. A ovo je sigurno...“

„Ja sam Kali“, izgovori devojčica umorno.

„Veoma pospana mlada dama, koja bi volela da odmah vidi svoju novu sobu.“ Doktor Brener ostavi iza sebe Mozizovu ispruženu ruku. „Ukoliko me sećanje ne vara, mislim da sam tražio odvojenu prostoriiju? Kasnije ću upoznati subjekte koji su već ovde.“

Brener je krenuo sa Osmicom prema vratima predvorja, koja su delovala najbezbednije. Tišina ga je pratila poduži trenutak. Osmeh mu postade gotovo iskren pre nego što je nestao.

Doktor Moziz s umrljanim naočarima polete i sustiže ga, a ostali pojuriše za njim. Moziz potrča da pozvoni na interfon i identifikuje se.

Nastade uznemireno čavrljanje među lekarima i ostalim radnicima u laboratoriji.

„Naravno, subjekti nisu pripremljeni“, reče doktor Moziz kad su se dvokrilna vrata zanjihala napred. Posmatrao je Kali netremice. Uznemirila se gledajući oko sebe. Nije bilo vremena za gubljenje, morali su je smestiti.

Dvojica naoružanih vojnika stajala su uspravno poput motki tik uz vrata, što je bio optimističan znak da je bar obezbeđenje na nivou. Proverili su isprave doktora Moziza. Mahnuo im je da se odmaknu kad su prešli na doktora Brenera. „Još nema legitimaciju“, reče.

Muškarci su razmenili mig, kao da sumnjaju u Mozizovo objašnjenje, i time zaradili dodatni poen u Brenerovim očima. „Ali imaću je kad budem došao naredni put“, reče. „Donećemo vam i dokumentaciju subjekata.“ Diskretno je klimnuo glavom kako bi pokazao na Osmicu.

Vojnik nagnu glavu i pusti grupu da prođe.

„Najavio sam da ću upoznati nove subjekte po dolasku“, reče doktor Brener. „Ovo nije trebalo da bude iznenađenje.“

„Mislili smo da ćete samo baciti pogled“, reče doktor Moziz. „Da li bi trebalo da utvrdimo određene parametre? Da ih pripremimo za vašu posetu? To bi moglo narušiti sve što smo dosad postigli. Neki od njih postaju paranoični od dejstva psihodeličnih supstanci.“

Doktor Brener ispruži slobodnu ruku. „Ne, ne mislim na to, u suprotnom bih vam naglasio. Kuda sad idemo?“

Svetla u dugom hodniku emitovale su sumorni sjaj koji je toliko puta obasjao naučna otkrića u svetu senki. Doktor Brener je prvi put tog jutra osetio da bi to mogao biti njegov dom.

„Ovuda“, reče doktor Moziz. Pronašao je onu jedinu ženu iz stručnog tima usred gužve pa joj se obratio: „Doktorica Parks, možete li reći nekom od pomoćnika da devojčici donese nešto za jelo?“

Stisnula je usne u liniju kad joj je naređeno da odradi tipičan ženski posao, ali je klimnula glavom.

Na Brenerovo olakšanje, Osmica je bila mirna i brzo su stigli do male sobe s dečjim krevetom na sprat i stočićem za crtanje. Zahtevao je takav krevet kako bi uverio Osmicu da traži odgovarajuće društvo za nju.

Odmah ga je uočila. „Za prijatelja?“

„Da, pre ili kasnije“, reče. „Sad će ti neko doneti hranu. Možeš li sačekati sama ovde?“

Klimnula je glavom. Ono malo živahnosti koje je pokazala usled uzbuđenja što je stigla sad je bledelo – sedativ je bio jak – te je uto-nula u krevet.

Okrenuvši se ka izlazu, doktor Brener je naišao na pomoćnika i onu ženu. Doktor Moziz podiže obrve. „Smemo li da je ostavimo samu?“, pitao je.

„Zasad“, reče doktor Brener pa se obrati pomoćniku: „Jeste dete, ali držite se bezbednosnih protokola. Mogla bi vas iznenaditi.“

Pomoćnik se nesigurno promeškolljio, ali ništa nije rekao.

„Odvedite me u prvu sobu“, reče doktor Brener. „Ostali se mogu vratiti svojim subjektima i tamo sačekati. Nema potrebe da ih pripremate.“

Ostatak okupljenog tima čekao je da doktor Moziz to potvrdi, ali on samo ponizno slegnu ramenima. „Uradite kako doktor Brener kaže.“

Razmiledli su se. Polako su učili.

U prvoj sobi nalazio se subjekat koji nikad ne bi mogao zaigrati u košarkaškom timu zbog krivog stopala. Imao je onaj večito sprženi pogled osobe koja je kao oružje za beg od stvarnosti birala marihuanu. Prosećan u svakom pogledu.

„Želite li da doziram narednog pacijenta?“, upita doktor Moziz. Očigledno nije razumeo metode doktora Brenera.

„Reći ću vam kad mi nešto bude bilo potrebno.“

Doktor Moziz klimnu glavom. Prošli su kroz još pet soba. Bilo je onako kako je i očekivao. Dve žene, nijedna ni u kom smislu izuzetna; još trojica muškaraca, apsolutno prosećni. Ako se izuzme upadljivo bela boja njihove kože.

„Pozovite sve, treba da razgovaramo“, reče doktor Brener.

Ostao je da čeka u sali za sastanke, ispraćen nesumnjivo nervoznim pogledom svog kolege. Ubrzo se grupa od maločas okupi i sede za sto. Nekoliko muškaraca je pokušalo da ćaska i pretvara se kao da događaji od tog jutra nisu ni po čemu čudni. Doktor Moziz ih učutka.

„Svi smo ovde“, reče.

Doktor Brener bolje pogleda svoje osoblje. Biće mnogo posla, ali u njihovoj tihoj pažnji bilo je potencijala. Strah i autoritet idu podruku.

„Možete pustiti sve testirane subjekte koje sam jutros upoznao.“ Odmahnuo je rukom. „Platite koliko im je obećano i podsetite ih da su se obavezali na diskretnost.“

Svi u prostoriji su upijali te reči. Jedan od malopredašnjih pričalica podiže ruku: „Doktore?“

„Da?“

„Zovem se Čed i nov sam ovde, ali... zašto? Kako ćemo vršiti eksperimente?“

„Zašto je pitanje koje otvara put nauci“, reče doktor Brenner. Novajlija Čed klimnu glavom, a Brenner dodade: „Međutim, nije poželjno da ga postavljate nadređenima, već sebi. Ipak, reći ću vam zašto. Veoma je bitno da svi znamo i razumemo zašto smo ovde. Da li neko može da odgovori?“

Čekali su kad su videli kako se poneo prema Čedu. Na trenutak je pomislio da će žena progovoriti, ali samo je prekrstila ruke.

„Dobro“, reče. „Ne volim nagađanja. Ovde smo da unapredimo i pomerimo granice ljudskih sposobnosti. Ne želim obične mus muskuluse.* S njima nećemo mnogo postići.“ Prešao je pogledom po prostoriji. Svi su bili napeti. „Siguran sam da ste već čuli za određene greške, a ovde sam i zbog vaših loših rezultata. Neuspesi se nižu, a uzrok tome su pre svega neodgovarajući subjekti. Vara se svako ko misli da nam zatvorenici ili mentalno oboleli pacijenti mogu pružiti bilo kakvu informaciju. Prevaranti i narkomani nisu ništa bolji. Pobriniu sam se zato da dođe još nekoliko mladih subjekata, koje ćemo uvesti u program, ali voleo bih da raspolažemo i širim dijapazonom starijih dobi. Imamo osnova da verujemo da bi kombinacija hemijskih psihodeličnih supstanci i odgovarajućih podsticaja mogla otkriti tajne koje su nam potrebne. Pomislite samo na obaveštajne prednosti ako bismo ubedili svoje neprijatelje da progovore, ako bismo nad njima izvršili sugestiju i uspostavili kontrolu... Ali željene rezultate ne možemo dobiti bez odgovarajućih ljudi, i kraj. Ništa ne znači manipulirati slabim umom. Potrebni su nam ljudi s potencijalom.“

„Ali... gde da ih pronađemo?“, upita Čed.

Brenner zabeleži u glavi da ga otpusti na kraju smene. Nagnuo se napred. „Pokrenuću novi protokol selekcije i identifikacije boljih

---

* Lat. *Mus musculus* – domaći miš. (Prim. prev.)

Gvenda Bond

kandidata s univerziteta s kojima saradujemo, a zatim ću lično odabrati subjekte na kojima ćemo raditi. Uskoro ćete ovde početi pravi posao.“

Niko se nije protivio. Da, učili su.

————— Prvo poglavlje —————

SAMO OBIČNI TEST

Jul 1969.

Blumington, Indijana

1.

Teri gurnu klizna vrata i lecnu se kad se našla u opojnom oblaku dima u stanu. Njena konobarska crvenkastoružičasta uniforma – preko koje je nosila kecelju – isprskana mašću i isflekana kafom iz restorana, začas će početi da se oseća na travu. Dodala je perionicu na spisak obaveza za naredni dan. U letnjoj školi barem nije bilo toliko domaćih zadataka.

„Dušo, napokon si stigla!“ Endru joj je mahnuo dodajući džoint osobi kraj sebe. Ushićeni pozdrav je nagrađen osmehom. Smeđa kosa mu je porasla; razbarušena, milovala mu je vilicu s obe strane, poput zagrada; dopadala joj se ta frizura. Činila ga je pomalo opasnim.

„Jesam li propustila nešto dobro?“; upitala je vijugajući kroz gužvu dok su je ljudi koje je poznavala pozdravljali. Njena sestra Beki

sedela je u fotelji, zalepljena za crno-beli TV s ekranom od pedeset centimetara, koji je Endruov prijatelj Dejev dobio od svog čaleta. On je nabavio novi u boji zarad potpunog doživljaja u tako značajnom trenutku. *Apolo 11* sleteo je tog popodneva.

„Zezaš me?“ povika Dejev. Čula se i muzika, pesma *Bad Moon Rising* benda CCR* izbijala je iz gramofona i stapala se s brbljanjem uzbuđenog Voltera Kronkajta na televiziji. „Pa sve! Naši su već satima na Mesecu! Gde si bila ceo dan?“

„Radila je“, reče Endru i povuče je u krilo. Zagladio joj je prljavoplavu kosu i naslonio usne na njen obraz. „Samo radi.“

„Neki od nas nemaju roditelje koji šalju novac za kiriju“, reče. Endru i Dejev su ih imali te su mogli priuštiti sebi lep stan umesto sobe u domu.

Beki joj uzvratila pogled, poručujući da je shvatila, pa ponovo usmerila pažnju na televizor.

Teri nežno položi usne na Endruov vrat. Promrmljao je s odobravanjem.

Njena cimerka Stejsi se zateturala, očito pod uticajem nekoliko piva i džointa. Crna kovrdžava kosa, vezana u rep, padala joj je u loknama, a neupasana košulja bila je natopljena znojem ispod pazuha. Imala je slobodan dan i očigledno je uživala u njemu.

„Ne možeš ostati baš toliko trezvena“, reče Stejsi bockajući Teri prstom.

„Žena je u pravu.“ Dejev pokuša da joj doda džoint. Ali Stejsi ga prekinu i povuče veći dim. „Donesi joj pivo. Teri ne duva.“

Pre nego što je Dejev progovorio, Endru dobaci: „Kad duva, postaje paranoična.“

Nije preterivao. Terino prvo iskustvo s marihuanom bilo je pravi knjiški primer debakla. Svi su rekli da je halucinirala, ali ona je verovala da je videla duha... ili nešto slično.

A i nje volela da drugi odlučuju umesto nje.

---

* Skr. od *Creedence Clearwater Revival*. (Prim. prev.)

„Ovo je posebna prilika. Mesec i sve to.“ Pružila je ruku i zgrabila džoint iz Stejsinih prstiju. Povukla je malo, uspevši da se ne zakašlje, pa ga vratila.

„I sama ću doneti pivo“, poskoči i krenu prema kuhinji. Nasred poda nalazila se škrinja za igračke ispunjena manjom količinom leda i piva. Uzela je limenku *šlica*, protrljala je o obraz, pa se vratila u dnevnu sobu. Letnja vrelna bila je još nepodnošljivija u stanu punom ljudi, jer mali klima-uređaj kraj prozora nije bio ni od kakve pomoći.

Kad se spustila na kauč, Stejsi je već bila usred priče.

Teri se smesti u Endruovom krilu da sluša.

Stejsi se razmahala rukama. „I tako ti taj lik iz laboratorije dà meni petnaest dolara...“

„Petnaest dolara?“ Ovo je Teri privuklo pažnju. „Za šta?“

„Za neki psihološki test za koji sam se prijavila“, reče Stejsi posmatrajući Teri s poda. „Znam, zvuči kul, ali onda...“ Zastala je i stresla se.

„Šta onda?“ Teri se nagnula, konačno otvorivši pivo i otpivši gutljaj. Endru ju je zagrlio oko struka da ne padne.

„E, tu počinje čudni deo“, reče Stejsi. Posegnuvši za repom kako bi ga izgladila, slučajno je razvezala kosu. Osvetljeno treperenjem crno-belog televizora, lice joj se iznenada smrknu dok je pričala. Kovrdže su joj se umrsile. „Odveo me je u neku mračnu sobu, gde se nalazio neki bolnički ležaj, i naterao me da legnem.“

„Au, mislim da znam za šta ti je dao petnaest dolara“, reče Dejev. Stejsi i Teri ga popreko pogledaše, a Endru se smejao. Dečaci kao dečaci, uvek misle da su urnebesni.

„Nastavi!“, reče Teri i zakoluta očima. „Šta se dogodilo?“

„Proverio mi je sve parametre, puls, poslušao otkucaje srca, sve to zapisao u neku veliku svesku. A onda...“ Stejsi odmahnu glavom. „Ovo će zvučati šašavo, ali dao mi je injekciju i neku tabletu koja se rastapa pod jezikom. Malo kasnije počeo je da mi postavlja čudna pitanja...“

„Kakva pitanja?“ Teri je bila veoma znatiželjna. Zašto bi, za ime sveta, neko za tako nešto ponudio Stejsi petnaest dolara? U nekoj laboratoriji?

„Ne sećam se. Znam da sam nešto odgovarala, ali sve je u nekoj izmaglici. Nemam pojma šta mi je dao. Kao da sam se uradila najgorim LSD-om u istoriji narkotika. Nisam... nije mi bilo dobro nakon toga.“

„Je li to bilo u petak?“, upita Teri. „Zašto nisi ništa pomenula ranije?“

Stejsi okrenu glavu ka Volteru Kronkajtu pa vrati pogled. „Šta ja znam, bilo mi je potrebno nekoliko dana da se povratim.“ Slegnula je ramenima. „Neće me više videti tamo.“

„Čekaj!“ Endru nasloni glavu na Terino rame. „Rekli su ti da ponovo dođeš?“

„Petnaest dolara po sesiji“, reče. „Ali malo je to za onakvo iskustvo.“

„A čemu to istraživanje?“, pitala je Teri.

„Ništa mi nisu rekli“, reče Stejsi. „A tek sad neću saznati.“

Neverica je isijavala iz Endrua. „Ama ići ću ja – ne smeta mi da se za taj novac uradim lošom drogom. Mogu da prebrinem kiriju za naredni mesec! Primamljivo je.“

Stejsi se iskrevelj. „Roditelji ti već plaćaju kiriju, a i oni traže samo žene.“

„Lepo ja kažem, jasno je šta košta petnaest dolara“, izgovori Dejev. Stejsi uze jastuk i zavrjači ga u njegovom smeru. Izbegao ga je.

„Otići ću ja“, reče Teri.

„Au!“ izgovori Dejev. „Devojka koja će promeniti svet javlja se na dužnost.“

„Jednostavno sam radoznala“, reče Teri i izbeči mu se. „A ovde nije reč o tome.“

Nikada neće zaboraviti svoj citat iz godišnjaka... ni to što uvek ima milion pitanja o svemu. Otac ju je učio da na sve obraća pažnju – nije želela da propusti priliku da uradi nešto bitno u životu. Već je bilo dovoljno frustrirajuće to što je živela tako daleko od San Franciska i Berklija, gde su se odvijale seizmičke promene u kulturi... gde je preispitivanje vladine ratne politike bilo deo svakodnevice, a ne tema zbog koje bi vas većina ljudi čudno posmatrala, iako se prećutno slaže s tim.

Pa šta ako nijedno njeno pitanje dosad nije bilo od nekog značaja? Možda će ovog puta biti drugačije. A još će dobiti i petnaest dolara. Protiv takve isplate Beki se nimalo ne bi bunila.

„A?“, trepnu Stejsi.

Teri odluči. „Otići ću umesto tebe i odraditi eksperiment... ako si odlučila da se ne vraćaš.“

„Nema šanse“, reče Stejsi i slegnu ramenima. „Ali ako od trave postaješ paranoična...“

„Baš me briga. Potreban nam je novac. Zato ću i ići.“ Pa šta i da je prevara? Beki s odobravanjem klimnu glavom, baš kao što je Teri i mislila da će učiniti.

Zatim Dejv povika: „Tišina, svi! Isključite muziku! Nešto se događa!“

Kad je muzika stala, Endru počeo da joj šapuće na uvo: „Jesi li sigurna da želiš da ideš kod tog lika iz laboratorije? Znam da voliš da imaš odgovore na sve, ali...“

„Ljubomoran si što ti ne možeš ići“, okrenula je flašu kako bi otpila još jedan gutljaj piva s ukusom prljavštine i goriva.

„Istina, dušo, istina“, reče.

Pojačali su ton i posmatrali kako Nil Armstrong usporenim koracima silazi niz merdevine.

Dejv na trenutak baci pogled preko ramena. „Poslali smo čoveka na Mesec, a još nismo skapirali kako da se povučemo iz Vijetnama.“

„I to što kažeš“, reče Endru.

U sobi se začulo mrmljanje u znak slaganja te ih Dejv ućutka, uprkos tome što je upravo on započeo priču.

Posle kraće pauze Armstrong reče: „U redu, sad ću izaći iz LEM-a.“

Svima je zastao dah. U sobi je bilo tiho kao u svemiru, apsolutno odsustvo zvuka; ali to odsustvo ustupilo je mesto nervoznom iščekivanju.

A onda se desilo. Astronaut u naduvanom odelu, napravljenom da ga zaštiti od atmosfere i čudnih bacila s drugog sveta, kročio je na golu površinu Meseca. Armstrong se ponovo oglasi: „Ovo je mali korak za čoveka, ali veliki za čovečanstvo.“

Dejv poskoči i svi u prostoriji počеше da se vesele. Endru stade da vrti Teri ukруг u trenutku ispunjenom radošću i nevericom. Volter Kronkajt je zvučao kao da je na ivici suza, a bila je i Teri. Oči su je pekle.

Primirili su se dok su astronauti zabijali američku zastavu, šetajući po nebeskom telu do kojeg su stigli pomoću neverovatne mašine napravljene ljudskom rukom. Lebdeli su nebom. Živeli su, a sada hodaju Mesecom.

Kako neverovatno iskustvo! Šta se posle toga može smatrati nemogućim?

Teri je popila još jedno pivo dok je razmišljala o sastanku sa Stejsinim laboratorijskim pacovom.

2.

Teri nikada nije otišla ni na jedno predavanje u psihijatrijsku ustanovu. Pronašla je zabačenu zgradu u jednom ćošku kampusa: tri sprata zaklonjena krošnjama drveća, čije su se grane ogledale u prozorima. Nadstrešnice su se njihale pod mrkim nebom, koje je obećavalo kišu.

Uz trotoar ispred zgrade bili su parkirani blistavi mercedes-benc i dva velika crna kombija – nalazili su se kraj samog ulaza iako je na parking u bilo mnogo slobodnih mesta, budući da je leti manje studenata u kampusu.

Kombiji za ubistva, pomisli Teri. *Kakva ironija. Možda sam konačno na tragu nečemu.*

Na svetlosti dana, pomisao da se tu radi na nekom značajnom eksperimentu delovala joj je... ne baš uverljivo. Ali ipak je došla. Kad je upitala Stejsi u šta bi trebalo da bude upućena, ona joj reče da je dovoljno da se pojavi u prostoriji na spratu. Takođe se prilično utešno pozdravila sa Teri. „Sama ideš na svoju *elektrik kul-ejd esid test** sahranu.“

---

* *The Electric Kool-Aid Acid Test*, knjiga Toma Vulfa (1968) u kojoj se pominju takozvane kul-ejd žurke; *Kool-Aid* je brend soka u prahu, a na ovim žurkama je konzumiran pomešan sa LSD supstancom. (Prim. prev.)